

LO TEATRO CATALÀ

PERIÓDICH INDEPENDENT,

DE LITERATURA, ART, NOTICIAS Y ANUNCIS

DESTINAT PRINCIPALMENT À FOMENTAR LO PROGRÉS É INTERESSOS DEL TEATRO DE CATALUNYA

Preus de subscripció	REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ	Preus de cada número
En Barcelona. . . 4'00 ptas. trimestre Fora. . . . . 1'50 » » Artistas d'òpera 25'00 » l' any. Abonats protectors, una pla. cada mes. Pago adelantat.	Viladomat, 164, 4. ^{rt} , 1. ^{ra} Sucursal pèra cartas y avisos: en l' Arxiu l'irich-dramàtic de don J. Gelabert, Unió, 5, 3. ^{er} , 2. ^{na}	Número corrent. . . . . 40 centims Id. atrassat. . . . . 45 id. Los abonats protectors tenen dret á dos exemplars de cada número de LO TEATRO CATALÀ, á que 's publiquin noves que 'ls convinga mentres no desdigan del set- manari, y á obtenir rebaixa en los preus de 'ls anuncis particulars.

A propòsit de 'l Teatru Català

Nostres lectors haurán observat que á pesar de dedicar la atenció á diferents qüestions en nostras planas, (lo que dona amenitat é interés á 'l text de 'l periódich), no deixem de tenir sempre en la consideració deguda tot lo que concerneix á la escena regional.

Per aquest motiu figura constantment en lo sumari la secció de estrenos catalans, ahont se fan imparcials ressenyas de las produccions que presertan com novetat las empresas de 'ls principals colisseus que cultivan lo repertori.

Los articles que de tant en tant publiquem respecte á la marxa de dits teatros, són altra prova de 'l cuidado que 'ns anima en favor de la literatura escènica de nostre país.

Aixó 'ns permet analisar las causas que contribueixen á que estigui com se troba 'l Teatru català, y aixó precisament posa ara la ploma en nostras mans, perquè finida la temporada, croyem oportú averiguar si durant aquesta ha millorat ó ha degenerat la importancia de 'l art teatral de Catalunya.

Las empresas se donan gran pressa, per lo general, a 'l publicar las llistas de abono, en posarhi un bell aplech d' obras noves que precisament pe 'ls títols que portan, sembla indican que no ha de morir may la gloria que seria de desitjar.

Pero després ve casi sempre *el tio Paco con la reba-ja*, segons lo ditxo de Castella; luego 's vèu que de lo promés no se n' estrena sinó una petita part, perquè algunas de las novedades indicadas están encara a 'ls llims, perquè altras s' han publicat sense haverlas llegit si convé, perquè 'l públich acut á las funcions atret per alguna producció d' aparato, per intrigas artísticas ó de bastidors, per desavinensas, ó per motius de diversa índole.

Lo fet y cert es que may se fa la major part de lo nou que a 'l públich s' ofereix, y naturalment la varietat d' espectacles ne val de menos.

Y gracias si lo que s' escull sigués lo millor, que allavors la calitat supliria la cantitat y 'ls estrenos serian verdaders aconeximents que deixarian agradable recort y marcarian ab son sagell la bona fama de la catalana escena.

Mes com no es aixís, sino que, per causas secretas ó reservadas, en la elecció de treball nou impera també 'l favoritisme, la amistat, la intriga. lo diner rebut á compte ó altras rahons que l'art no deuria escoltrr, succeheix moltes vegadas que 'ls estrenos són ltampechs enlluernadors que, si deslumbren momentáneament, deixan després en nova fosca l' esperit que fins á l' hora de llampegar havia estat sense llam, si be alimentant la esperansa de véurer claror falaguera com la que infundeix l' arch de S. Martí.

Per consegüent, las temporadas se semblan fa anys unas á altras com las gotas d' aigua, y en la temporada última nostre teatro en Barcelona no ha donat tampoch un gran pás en lo camí de la gloria.

Novedats va semblar a 'l comensar que 's presentaria valent campeó en la lluyta artística; així ho feya esperar la circumstancia de tenir un galán nou en las taulas de 'ls teatros de Barcelona, un actor com don Ricardo Simó que reuneix talent, discreció y forsa de voluntat, qualitats que va demostrar en *L' hereu Jordi*, de D. Pere A. Torres. Pero siga quina siga la causa; siga que *La Dolors* obra de pare català per cert, mes de assumpto y llenguatge de fora casa, produhís mes ganancias; siga que qüestions interiors de 'l escenari influhissin mes de lo degut, la empenta de 'l teatro català va ser de poca forsa y no va poguer lograt que 'l verdader treball de profit se mantingués sempre en primera fila, resultant que, ab tot y ferse molts estrenos, han sigut aquets infructuosos pèra 'l bé de nostra causa. Obras satíricas, altras sense sustancia y alguna bona com *La padrina* de D. J. Riera Bertrán, han alternat en lo teatro dirigit pe 'l Sr. Tutau, ab dramas castellans, mimbant aixó la importancia de 'l repertori català; haventhi contribuït per desgracia un' altra circumstancia, la malaltia de la dama Sra. Mena, notable artista que ab son concurs y talent fa lluhir totes las funcions en que pren part.

Tenim, per lo tant, vist que Novedats no ha fet gran cosa en favor de 'l art regional, puig, ni *En Pólcora*, de 'l distingit poeta Guimerá, ha lograt reanimar la situació.

Veyam Romea: Soler va donarnos a 'l comensar *L' infern á casa* y Soler 'ns ha donat ans d' acabar son drama *Or*: los dos produccions han alcansat bon éxit, en especial la segona que recorda 'ls bons temps en que 'l públich mostraba preferencia marcadíssima

per las representacions. De manera que Romea ha fet una brillant campanya respecte a 'l particular; Romea ha estrenat algunes produccions de costums de nostra comarca que, si no han correspost de 'l tot á lo que s' esperaba, han mantingut ab constancia la flama de 'l foc de la curiositat; y ademés en Romea han topat ab una obreta tan típica com *¡¡Qui... compra maduixas!!* que s' ha aguantat sempre triomfant y logrant sas representacions deixar estrenar bon número de pessas catalanas que han contribuït á amenisar los espectacles y han servit per demostrar la afició á la escena regional.

No cal dptarho: Romea s' ha emportat la palma en lo curs de la temporada. Mes, ab tot, únicament hi ha hagut l' última producció de 'l Sr. Soler que puga senyalar-se com obra de cartell, aixís com en Novedats sols han ofert baix aquest punt la primera producció de la temporada.

Resultat: que l' any cómich transcorregut, ha estat de poch moviment artístich en Novedats, de bastant animació en Romea; y respecte á obras que 'l fassin recordar ab orgull, no 'n quedarán gayres. 'sent D. Frederich Soler, D. Pere A. Torres y don Emili Vilanova, 'ls autors que han produhit las de mes ressonancia.

P. DE R.

LA FELICITAT

Com l' auell que vola y vola,
aixís vola 'l pensament:
furiat, com llamp, com lo vent
quant la tempesta 's cargola.

Puja y puja, y quant ja amunt,
l' infinit vèu ab anhel,
toca ab sas alas lo cel
brillant y hermós en conjunt.

Lo pensament allavors
ja no vola, sols camina
per' aytal terra divina
tota cuberta de flors,
que ab sos flayrosos olors
perfuman ab gelosia
aquella terra que 'ls cria
ab tan vistosos colors.

Y a 'l pensament no l' aturan;
busca sols son ideal
quant, allá á un turó molt alt
resplandors á mils fulguran.

Resplandors que llensan llamps
dorant lo cel ab sa llum,
alsantse entre bruma ó fum
bells estels d' hermosos flams.

Y altre cop pensament vola
cap lo turó fentne via...
Mes ¡ay! quant sa fantasia
pensa ja entrar dins sa gola
que, rutilant, s' arrebola
tota cuberta de galas,
xisporrotejant sas alas
cáu a 'l fons... y s' esmicola!

Aixís la felicitat
busca mon cor afanyós
y quant ja casi, joyós
prop de mi l' he vislumbrat
ab sa gran inmensitat,
resplendent, aymada y bella,
com a 'l pensament, sa estrella
sols mirar-la, m' ha cegat.

ALFRED PASCUAL.

ESTRENOS CATALANS

Tívoli.— *Los mallayres*, composició coral á veus y orquesta, lletra de D. JAUME CASAS PALLEROL; música de 'l Sr. VILA PRIU.

No parlarem en aquesta secció de totes las pessas cantadas en l' últim concert d' Euterpe, de 'l que dóna compte en la revista corresponent un altre company de Redacció. Anem á tractar aquí solament de lo que per sa novetat, ha de ocupar nostra atenció de crítich musical, y per ser nostre treball referent á una obra de la terra, destinem lo present article á la secció de estrenos catalans.

Eutrant, donchs, de plé un l' assumpto, direm que 's va estrenar en l' últim concert lo coro á veus y orquesta, d' en Vila y Priu la música y d' en Casas la lletra, titulat *Los mallayres*. No tenim l' honor de conèixer ni a 'l músich ni a 'l poeta; pero suposem que cap d'ells dos tindrà cabells blanchs, perque en sa obra hi sobressurt la inexperiencia de la joventut.

Lo poeta eucarinyantse ab certs detalls inútils que per rés serveixen sino pèra fer mes llarga la part musical, fatiga a 'ls cantants y causa a 'l públich; y 'l músich fa altra tant repetint conceptes que cap importancia teten ni res perdria l' obra si se suprimissin.

Nosaltres ne fariam una bona espurgada en la seguritat de millorar-la.

En aquest coro 'l Sr. Vila no ha estat inspirat en crear melodías que acompanyadas de l' orquesta formessin un tot descriptiu, plástich, un quadre real de las escenas d' aquesta classe de treballs. Y si per la part melódica no va está acertat, no va estarho tampoch en la instrumental, sostenint sempre tan gran desequilibri, que sols se senten los violins primers, per estar colocats á gran distancia de 'ls demés instruments.

Aixó fa que resulti, per nosaltres, no molt correcte, científicament parlant, y pèra 'l públich un poch pesada per la no gayre originalitat melódica y per sa excessiva extensió.

Respecte á la execució, bona: la direcció, aixís.

ARMANDO DE LA FLORIDA.

REVISTA D' ESPECTACLES

Concerts de Euterpe en lo Tívoli

(DIALECH)

— Ahont vas, Quim, tan dematí?
— No m' ho coneixes encara?
— Potser vas á missa?— ¡Cal!
A 'l Tívoli.— ¿A 'l concert?— ¡Vaya!
— De bona gana vindria;
pero... ¿Quánt costa la entrada?
— Dos ralets y ben gastats.
¿Qué vens?...— Sols ne duch quaranta.
— Donchs, te 'n sobran trenta vuyt;
anem, home, anem.— Be, calla;
vull dir que porto no mes
quaranta cèntims.— ¡Ah! vaja;
no renyirem pas per 'xó,
aquí 'n tens deu mes y... en marxa.

— Mira; van á comensar;
A la *musa catalana*
es la primera, y que va
d' orquesta y coro. ¿T: agrada?...
—

—Sí, noy, sí.—Donchs, aplaudeix que s'ha acabat y vé l'altra...
—Quina és?—*Sinfonia sobre molius*...—La coneix, m'encanta més l'altra, *Los Pescadors* de 'n Clavé, perquè en la platja sembla que t' trobis.—Donchs, au; aplaudeix qu' es ben contada...
Minuet pera instruments de corda.—Què vols dir qu' ara són de corda 'ls instruments?
—No diguis re; escolta y calla que això es curt pro delicat.
—Que s'ha de repetir?—¡Vaya!...
¡Aja!... *Las galas del Cinca*: ja crech que 'm ballan las camas ¡vóltala, que va de vals!
—Mira, també s'entusiasman aquelles noyas.—¡Si casi de ballar jo ja tinch ganas!
—Donchs jo 'n tinch d' un' altra cosa; d' aná á pendre' un xacolate que aquesta part s'ha acabat...
—Donchs anem; jo 'n pendré un' altre.

—Som á la segona part; estreno de *Los Mallagres* música d' en Vila Priu y lletra de Jaume Casas Pallerol; sabrás lo qu' es si llegeixes lo programa...
—Aquesta composició resulta una mica llarga: ¿no t' sembla?—Pero t'è trossos que 's fan molt recomanables. En proba d' això, que 'i públich la repetició demana y está cridant a 'l autor...
—Pero aquest se llama *rudana*.
—*Sinfonia de Le Caid*...
Aplauzeix, qu' es ben tocada.
—Home, de tant aplaudir casi tinch las mans infladas
—Tango *El Chinito*; jo crech que si 'ls coristas la cara negra 's pintessin, eix tango resultaria mes que ara.
—Calla, la marxa de la ópera *Il Profeta*...—Noy, m'agrada
—¡Ja ho crech...!—¿Femla repetir?
—Prou que se 'n caidan los altres.
—Últim número: *Himne á Reus* per lo coro, orquesta y banda...
—Si 'ls altres cops m'ha agradat, més aquest m'agrada encara.
—Donchs, pica fort que 'l concert ja s'ha acabat... Fins á un altre.

UN CORISTA JUBILAT.

Circo Equestre.—Las novas presentacions de la setmana han sigut los quatre Washingtons, excéntrichs musicals, cómicis y cantants que fan las delicias de 'l públich, lo mateix que 'ls notables velocistas Buller y Rider per sa agilitat especial en los exercicis qu' acostuman á presentar.

Pero una de las novetats que mes atreuen la atenció de 'l públich són los experiments de Mr. Rousby y Miss Maude Irviny, ja figurant una tempesta ab llamps y trons, ja una escena de batalla, ó bé la iluminació de la torre Eiffel ó la execució d' una pessa de concert; tot això verificat ab diferents instruments y per medi de la electricitat.

Ultimament ha fet la primera presentació en aquest circo Mr. Conrado Perey, deixeble de la Academia de Bellas Arts de París, que en cinch minuts esculpeix en un baix relleu 'l busto d' un personatge célebre, com Bismark, Gambetta y altres.—A. R.

Teatro Zorrilla. (*Gracia*).—Continúan sumament favorescudas los funcions. L' últim dissapte

's posaren en escena las xistosas sarsuelas *El cosechero de Arganda*, *Niña Pancha* y *Al agua patos*, las quals obtingueren un desempenyo satisfactori, distingintse especialment en la segona la Srta. Pinós que tén una *Panchita* de punta, sentse aplaudí ab entusiasme en lo tercer tipo, lo propi que 'l Sr. Guasch que interpretá sa part ab mes sal que hi ha á Cordona. En la primera hi estigueren molt acertats la mateixa triple y 'ls Srs. Pruna, Pardina y Durán.

A la Srta. Valdés esperem jutjarla ab alguna altra obra: la característica Sra. Ferrer, no 'ns va satisfer.
—R. M.

SECCIÓ DE 'L GRACIÓS

Un crítich d' actualitat y que per sort no abunda.
—Vinch de 'l teatro y vaig á escriure la revista de la funció.

—¿Qué tal ha sigut?
—¡Cal regular. He sentit tocar un sexteto, després he vist representar un monolech y han llegit un sonet.
—¿Y qué dirás en lo periódich?
—Que 'l sexteto era poch numerós, que 'l monolech estava malament perquè no més hi havia un personatge, y que 'l sonet era massa curt.

Es de nit y un tranquil entra en lo despaig d' un particular amic seu.

—¿Qué fas parat? ¿Qué no tens feyna á escriure?
—Es que 'l llum me fa mal á la vista.
—Home; ¿per qué no l' apagas?

Exámen de gramática.

—¿Qu' es pronom?
—Aquella paraula que 's posa en lloch de 'l nom, com per exemple 'l *pseudónim*.

CANTAR

Mentre 'm demanis petons,
molt finet tindré l' oído;
mes quant me demanis quartos,
seré sort: ara t' aviso.

ESPANTA-BÓLITS.

BELLAS ARTS

Saló Parés.—

Yo quisiera escribirte.

Con palabras que fuesen á un tiempo
suspiros y risas, colores y notas.

G. A. BEQUER

Aqueixos hermosos versos són los que inspiraren a 'l Sr. A. de Riquer pera produhir una obra digna de 'l mateix, rica de fantasía, admirablement sentida, tant que atren la atenció de tots los visitants.

Es una paleta de grans dimensions ahont s' hi vén un *totum revolutum* de figuras humanas, de animals, de objectes variats, representant escenas de diferents temples, confonentse la nota alegre ab la mes patética de la vida com es la mort.

Hi ha també un gran quadro de 'l Sr. Brull en lo que hi representa una escena de la terra; dos vells vora la llar rodejats de sos néts a 'ls quals esplican una rondalla qu' ells escoltan ab gran atenció. Está executat ab amor, y essent un assumpto tan interessant, produhiria aquet millor efecte si las figuras no

excedissin quelcom de 'l tamanyo natural y 'l quadro no fos bastant convencional de color.

A 'l Sr. Brull li coneixem altràs composicions de tamanyo reduhit en las quals ha estat mes acertat.

Los quadrets de J. Garnelo, autor de *Un duelo interrumpido*, no están á la altura á que sabem pòt arribar dit senyor.

A. DE P. R. V.

Lo Catalanisme

Á VILAFRANCA DE'L PANADÉS

(Continuació)

En la vetllada donada en lo «Centre Català Vilafrankí» en honor de D. Alfred Brañas, (de la qual tenen ja notícies los nostres llegidors) se digué per boca d' un orador, que a 'l entrar en Vilafranca se sentia cert goig y certa alegrí, puig que s' entraba en una població enterament catalanista, ahont las propagandas hi són de més. A bon segur que l' orador á que faig referencia, parlaba en tal sentit a 'l observar que la sala estaba plena de gom á gom y que á l' igual que en las vetlladas anteriors y en la inauguració oficial, la concurrencia era numerosa, sense ficsarse sisquera en que á més de predominar hi 'l sexo femení, no hi abundaban las personas de edat y de condicions respectables.

Qualsevol que visiti 'l «Centre Català» en un día normal, creurá á ulls cluchs, que lo que admira á son voltant són personas d' arreladas idees catalanistas, personas que las saben á fondo y a 'l mateix temps personas que poden discutir las; ó també joves que tenint un ver amor de patria, 's posan a 'l constatar d' aquells que ab molts més coneixements que ells los hi ensenyarán qué, cóm y de quina manera s' ha de lograr la llibertat de Catalunya; y verdaderament se trobará enganyat. Avuy día 'l «Centre Català», es dir, los socis que 'l componen, se classifícan axí: los que senten amor á la causa ('ls menos); los que no sabent ahont passar lo rato, troban en los espayosos salons de 'l «Centre», lo que 'ls pòt alegrar l' esperit (de lo que 's va ocupar ab molt bon acert lo *Polvorista* en un de 'ls passats números); los de la Joventut Católica, y 'ls que hi concorren per trobar quatre companys y fer la manilla ó altres jochs lícits,

Comensant ja per no serho 'l «Centre Català» ¿cóu pòt serho Vilafranca entera? ¿cóu pòt ser un país conquistat per catalanistas, si dins lo «Centre» no 's troba una persona (excepció feta de 'ls pochs de que he parlat primer) que sábiga que cosa es catalanisme? Conquistat, sí, ja ho es; pero es conquistat pe 'ls altres. Continúin llegint y acabarán d' enterarse'n.

Fa un quant temps que 'l molt digne y per tots conceptes recomanable president de 'l «Centre Català» D. Pere Sacases, doná en los salons de 'l «Centre» una serie de conferencias sobre historia de Catalunya, desde 'ls temps antichs fins a 'l ser arrebatats los seus drets per Felip V. Prou cada setmana se anunciaba en *Las cuatro Barras*; prou se feya relluhir la importancia de las conferencias donadas per una persona competent en la materia; tot era en va: la concurrencia á las conferencias se componía de deu á onze joves desitjosos de saber la historia de la terra que trepitjem; de saber las lleys ab que avans se regía. Si Vilafranca hagués sigut enterament cata-

lanista, ¿hauría deixat de concurrir a 'l «Centre Català» á escoltar de llabis de 'l Sr. Sacases la historia de la patria?

Mes tart lo «Centre Català» organisá un ball de societat, veyentse en extrem concorregut, fentse impossible casi la dansa. Aquest es lo catalanisme que entenen los vilafranquins: aixó es lo que 'ls ha conquistat; no són las idees catalanistas.

Vilafranca ni ara ni may ha sigut catalanista. Ni ara ni may ha sustentat semblants principis. Vilafranca entera es federal, y sentint ver amor per la causa de las regions y la autonomia de las provincias, aplaudeix tot quant té tendencia á implantar aquesta especie de govern, únich que pòt portar días de gloria á Espanya fent revivir las provincias avuy ja casi mortas.

Per aixó á l' assistir á las vetlladas de 'l «Centre Català» s' aplaudeix a 'l tractar d' autonomia y de recobrar la llibertat perduda, s' entusiasman los cors á la sola expressió de já la lluyta per la llibertat! y s' admira y 's venera, no la idea catalanista, sino la idea regionalista. Díguinho sino 'ls aplausos que 's tributaren á D. Alfred Brañas en la vetllada en son obsequi celebrada; díguinho sino las mostrás de simpatía que se l' hi donaren. Respóngainne las felicitacions rebudas a 'l final de son discurs y 'l judici que á la premsa va meréixer la vetllada. Proba aixó una vegada més que Vilafranca no es catalanista sino autonomista.

¿Quántas personas se contan dins lo «Centre Català» que blasonan de tenir idees catalanistas y ni per afinitat poden anomenarse tals! No crech aportú anomenar á cap d' aquets indivídus; mes si pach dir que 'ls que profesan públicament doctrinas conservadoras, sinonim de centralisació, no poden per cap concepte ésser catalanistas.

No vól aixó manifestar que 'ls pochs catalanistas ab que conta 'l «Centre Català Vilafrankí» no hajin posat tots sos esforços per fer sentir de ferm á Vilafranca la idea patriótica. No, ni molt menos. En lo article anterior váreig manifestar, que hi havia dins lo «Centre» dugas personalitats que prestant son valió concurs, havían lograt tréurer de 'l «Centre Català» 'l mal nom que de públich se li donaba. Donchs aqueixas mateixas personas han lograt que en molts estudis de Vilafranca se donguessin com á llibres de text obras catalanas, entre ellas *Lo trovador català* y *Eloqüencia catalana*. Han lograt més; han lograt que en un col·legi ahont era prohibit baix cástich l'ús de la llengua catalana, avuy día a 'l donarse una vetllada en honor d' algún sant, ocupin una part de 'l programa poesías ó discursos recitats en català.

En rótuls de molts establiments, los reclams de industrials, las esquelas mortuorias, tot quant imprés se reparteix per la vila, es la major part en català.

Tota la admósfera de catalanisme que á Vilafranca 's respira, consisteix aixó en vetlladas, en una taula de caté y en las columnas de *Las cuatro barras* se deu á aqueixas dugas personas, á aquest duo que cantant sempre ab dòlsa veu, ha sapigut fer ressaltar la nota patriótica. Fora aquells indivídus, lo catalanisme á Vilafranca sería un zero á la part esquerra.

Tal es lo catalanisme á Vilafranca de'l Panadés. Acabaré en l' article pròxim, donant á mos lectors los últims tochs de catalanisme que s' han succehit y ab ells lo meu agraument á quants s' hajin dignat llegirme.

ENRICH MESTRES Y FORNS.

ÍNTIMA

Día y nit, sens may parar,
penso en tu, dolça estimada;
la nina de 'ls ulls decel
qu' encegaren la meua ànima.

Quànt será que 'l bon rector
nos llegirà aquella carta,
qu' es la carta de San Pau
que llegeixen a 'l que 's casan?

Pèra quant tinga d' anar
de doctrina á examinar-me,
la de 'l reverent Claret
me n' he ben estudiada.

Y ja 'm pót ben preguntar
lo que vulgui preguntarme,
que, jo 't juro á té de Déu,
no he de ferhi cap errada.

Ja fa temps que dintre 'l cap
sempre lo mateix me balla:
quànt será qu' al la Sió
mossen Roch voldrà casarme?

Te 'n recordas, bella amor?
Era un día á la vesprada;
nos estaban tots dosets
á la porta de ta casa.

Te vaig demanar un petó
de ta boqueta rosada
y tu riallera, fugint,
baixet vares contestarme:

— Procura que ben aviat
ne siga ab tu desposada.
Llavors no te 'n daré un sol;
te 'n daré mes de cinquanta.

NARCÍS DE FONTANILLAS.

CERTAMEN LITERARI

DE 'L «CENTRE CATALÀ VILAFRANQUÍ»

S' ha de celebrar le dia 31 d' Agost prop-vinent y ofereix los següents premis:

Primer.—Premi d' honor y cortesia, consistent en una flor natural, ofert pe 'l «Centre», que s' adjudicará á la millor composició en vers sobre assumpte qual elecció 's deixa a 'l bon gust de 'l autor. Lo qui obtingui aquest premi 'n farà present a la dama de la seva elecció la qual, proclamada Reyna de la festa, entregará desde son liti presidencial tots los altres premis a 'ls guanyadors.

Segon.—Premi ofert pe 'l Magnífich Ajuntament de Vilafrañca, consistent en una rosa de plata. Será entregat a 'l autor de la millor Oda a Vilafrañca.

Tercer.—Premi ofert pe 'ls Rvnts. senyors Rectors de Santa Maria y de la SS. Trinitat d' aquesta vila, consistent en un objecte d' art que será adjudicat a la millor composició en vers que canti las bellasas de la Fé.

Quart.—Premi ofert pe 'l Exm. é Ilustrissim Sr. Bisbe de Vich, consistent en un objecte d' art, de plata: será adjudicat a 'l autor de la millor Monografia sobre San Miquel d' Oírdola.

Quint.—Premi ofert per la Excm. Diputació provincial de Barcelona. Consistent en un exemplar de la Colecció de planxas fototípicas, titulada España Ilustrada, y s' adjudicará á la millor monografia relativa a algun monument situat en la comarca de 'l Panadés, essent preferida la que aporti major numero de noticias y datos historichs desconeguts fins avuy.

Sise.—Premi ofert per un Aymador de la gaya ciencia, consistent en una ploma de plata, sobreaurada. Será adjudicat a la millor composició en vers que canti las grandesas de Jaume 'l Conquistador.

Seté.—Pr mi ofert per un catalanista, consistent en un exemplar ricament enquadernat de 'l poema Mallor-

ca cristiana, que será adjudicat a 'l millor treball en prosa sobre 'l origen de 'l escut de las quatre barras.

Vuyté.—Premi ofert per Las Cuatre Barras, consistent en un objecte d' art, que s' adjudicará a 'l millor treball en prosa sobre la manera com poden organisarse las antiguitat comarcas de Catalunya a 'l implantarse las doctrinas regionalistas.

Nové.—Premi ofert per una senyora ayman de las glorias catalanas, consistent en un exemplar de las obras de don Manel Milá y Fontanals. Será adjudicat á la millor composició en vers dedicada á la memoria de 'l mateix Sr. D. Manel Milá.

Desé.—Premi ofert per varis vilafrañquins, consistent en un objecte d' art, que s' adjudicará á la millor poesia humoristica, ó a 'l millor quadro de costums.

Onzé.—Premi ofert per la casa editorial de 'l senyor Torres, consistent en un exemplar de la Galeria de Catalanes Ilustres, que será adjudicat á la millor composició poética, patriótica, de tema lliure.

Lo Jurat concedirá 'ls accésits que cregui convenientes.

Totas las composicions deurán ser inéditas y escritas en llengua catalana.

Lo Centre 's reserva per un any, á contar de 'l día de la festa, la propietat de las obras premiadas.

Los plechs que continguin lo nom de 'ls autors no premiats se cremarán en lo mateix acte de la festa.

Los treballs se remetrán a 'l Secretari de 'l Centre, D. Albert Moliner, plassa de 'l Oli, Vilafrañca, avans de 'l día 10 d' Agost, acompanyats de un plech clós que contingui 'l nom de 'l autor y porti en lo sobrescrit lo títol de la composició.

Lo Jurat calificador está format pe 'ls senyors següents: D. Angel Guimerá, President; D. Francisco Maspons y Labrós, D. Narcís Oller, D. Joseph Pella y Forgas, D. Joseph M. Valls y Vicens, D. Eduard Vidal y Valenciano y D. Manel Fontanals, Secretari.

BARCELONA EN 1898

He aquí el proyecto presentado por D. Román Clausolles, iniciador de la idea de la Exposición Universal de Barcelona para 1898, á la Junta Directiva de la Sociedad organizadora, y aprobado en sesión ordinaria, según ya tenemos dicho:

1.º Se crea una Junta que se denominará del primer Museo-Biblioteca Universal de Exposiciones y estará compuesta de bibliotecarios, directores de museos y de otras personas inteligentes que se hayan ocupado públicamente de los Certámenes celebrados hasta la fecha.

2.º Dicha Junta redactará, á la brevedad posible, una circular que se remitirá escrita en español, francés, inglés, alemán é italiano á todos los periódicos y á las principales casas editoriales del mundo, suplicándoles que se sirvan remitir á la misma, todas cuantas publicaciones hayan dado á luz referente á Exposiciones Universales, para formar la base de un primer Museo-Biblioteca de las Exposiciones Universales.

3.º Al propio tiempo procederá á adquirir todos los datos necesarios, copias, croquis, planos, etc., etc., de todas las Exposiciones Universales que se hayan celebrado y se celebren, para que sirvan de complemento á lo indicado en el artículo anterior.

4.º La Junta procurará reunir y ordenar por fechas y naciones unas copias, reproducciones en miniatura de los Certámenes celebrados, así como reproducir los principales monumentos de las Exposiciones que hayan quedado, como, por ejemplo, la reproducción en la escalera que se crea conveniente, del Palacio de Cristal de Londres, del Palacio de la Industria, la Torre Eiffel y la Galeria de Máquinas de las pasadas Exposiciones de París, etc., al propio tiempo que reproducir en tamaño natural los principales fragmentos de las mismas de modo y manera que los visitantes puedan comparar con los datos allí reunidos, lo que han sido las Exposiciones anteriores, deduciendo su progreso y desarrollo sucesivo, y sirva al mismo tiempo de consulta para el Certamen de 1898, á fin de no incurrir en repetición y plagio de ideas ya realizadas en anteriores concursos.

5.º Esta Junta, una vez creada, podrá llamar en su

auxilio, á toços aquellos elementos que juzgue necesarios, con objeto de que el primer Museo-Biblioteca de Exposiciones resulte, al propio tiempo que en un centro de consulta y comparación, un curioso é instructivo elemento de nuestra querida ciudad de Barcelona, y digno recuerdo del proyectado Certámen de 1898.»

El lunes último se reunió la Directiva y la Comisión de Propaganda, acordando la impresión de una circular al Comercio y á la Industria, interesándole en la Exposición.

El miércoles día 7, se acordó que mañana la Comisión especial nombrada al efecto, se reuna y pase á inspeccionar algunos terrenos que se consideran propios para instalar la Exposición.

También la Directiva resolvió terminar la discusión del Reglamento interior, y convocar enseguida la Junta general para aprobarlo en definitiva.

REPERTORI DE FORA

Mataró 5 de Juny.

Ab verdadera satisfacció li envió la revista setmanal, porque bastant hi ha hagut. Primer, dijous á la tarde professó: á la nit en Euterpe tres pessas molt ben fetas, 'sent la una *El monaguillo* que la Sra. Sendra la feu molt bè y la part de 'l Sr. Andreu també se fa aplaudir: La segona l' estreno per' nosaltres de *Lucifer* representantse admirablement bè la part de la Sra. Viada y 'ls Srs. Querol y Roca: en una paraula, tots, La tercera fou *Oro, plata, cobre y... nada*, tan bè com las altras vegadas que n' he fet menció.

Dissapte á la nit en la societat «Nova Constancia» la companyia representá *El anillo de hierro*.

Ahí diumenje, á la tarde tornárem á tenir professó, molt lluhida: hi havia dos orquestas complertas; y si no més n'hi anaban dugas va ser per no trobarne cap més en lloch, que's feren tots los passos necessaris; pero totas tenian compromís: ab tot, va ser una professó ben bonica. A la nit en Euterpe se representá los dos primers actes de *El Reloj de Lucerna* y torná á repetir: *Oro, plata, cobre y... nada*, distingints'hi molt lo Sr. Querol.—E. R.

Vilanova y Geltrú 5 de Juny.

Dijous, día primer, en lo Tivoli la companyia Simó, á la tarde va posar en escena *La Dolores*. S' hi va distingir notablement lo Sr. Tressols en lo paper de *Lázaro* com també 'l Sr. Serrallara ab lo de *Patricio*.

A ser just y no fentlos favor, sino justicia; dech dir que aquestos dos actors, són artistas que 's mereixen aplauso en tots ios seus treballs escénichs.

Per pessa, *El prólogo de un drama*. S' hi van distingir los Srs. Simó y 'l Tressols.

A la nit lo drama *Una Mártir*. En lo difícil paper de *Mister Becker* lo Sr. Simó se vegé molt aplaudit.

A continuació 'l juguet *Mis dos papás* en que 'l senyor Daroqui va agradar en extrem. Dit senyor es un actor que reúneix totas las qualitats com actor cómich, y per aquet concepte no dupto que 's veurá aplaudit de 'l públich vilanovi.

Ahí á la nit, l' obra de 'l Sr. Moragas titulada *La Vocació*, en que la Srta Sala, com si l' autor de l' obra la hagués escrit *exprofes* per' ella, va distingirs'hi notablement en lo paper de *Adelina*, com Adelina es lo seu nom propi.

Lo Sr. Tressols bè com sempre en lo paper de *Enrich*; pero si la tornan á repetir, li demano que imiti mes lo beato.

Lo Sr. Serrallara en lo de *Mossen Jaume* molt bè. Després per fi de festa, la comedia de Vital Aza, titulada *El sueño dorado*, en la que va agradar molt lo se-

nyor Simó (fill) que 's va véurer aplaudit per la concurrencia que va assistir a 'l local.

Sé de bona tinta que 'l próxim diumenje posarán en escena *La Taberna* y *El médico de los niños*.

Ja tinch, donch, feyna tallada.—Lo CORRESPONSAL.

ILUSIÓ!

(DE GOETHE)

D: son balcó la cortina
he vist bellugar un poch:
voldrá saber ma vehina
—¡curiositat femenina!—
si dintre 'l meu quarto s'och.

Potsèr si qu' ara m' espia,
volent saber si 'l despit
y la amarga gelosia
qu' he sentit en tot lo día,
guardo encara dins mon pit.

Mes no: la meva vehina
no tindrà aytal pensament.
Es que l' aura vespertina
á la llistada cortina
ha fet bellugá 'un moment

F. MARIO.

REUNIONS PARTICULARS

TEATRO DE 'L RECREO (*Avans Jardinets: Gracia*).—L' últim diumenje per la tarde 's posaren en escena las comedias *A pel y á repel* y *Contents y enganysats*, essent desempenyadas per las nenas Srtas. De Fis y Carme y 'ls Srs. Cervera, Maciá, Ventura y Sans, que varen sapiguer tréurer bastant partit de sos respectius papers. Acabá la funció ab una pantomima. A la nit tingué lloch la tercera representació de 'l drama *Lo port de salvació*.

Próximament estreno de la comedia en un acte y en vers, original de D. Domingo Font, titulada: *La puñilla de 'l ferrer*.—R. M.

TEATRO CORTSENSE (*Las Corts*).—Lo diumenje passat inaugurá la companyia de sarsuela que dirigeixen los Srs. Morera y Oliveras, una série de funcions líricas en lo Cassino Cortsense.

Posá en escena las aplaudidas sarsuelas *Marina* y *La Marmota*, quals obras foren ab justicia aplaudidas per la numerosa concurrencia que omplí una bona part de las localitats, mereixent los honors de la repeticio varios números de música.

Se distingiren en primer terme 'l Sr. Rius que feu un excelent *Jorje* y 'l Sr. Marín un acabat *Roque*: las demès parts se portaren discretament, mereixent citar la Sra. Bosch y 'ls Srs. Diaz, Mari, Aymá y Montaner.

ROGER DE FLOR.—Las festas organisadas en conmemoració de 'l según aniversari de sa fundació, van cumplintse a 'l peu de la lletra, y, per lo que pogués succehir, los socis comensaren per *obsequiarse* ab un tech.

En la nit de 'l dissapte va donarse una vetllada literaria y musical; pero 'l temps que feya va ser responsable de que no fós tan concorreguda com era de esperar. No obstant, los assistents van aplaudir la bona fé de quants hi prengueren part.

Diumenje á la tarde va donar una funció benéfica en la que's recaudaren 149 pesetas pera ser inverti-

das á favor de'ls pobres de la barriada, acte que honra á aqueix Centre y á la Junta directiva en primer lloch.

En aquesta funció s'estrená una comedia castellana en dos actes, qual titol es *En busca del salvaje*, ch assumpto que's presta á una série d'escenas animadas y que donan lloch á entretenir a'l espectador, encara que en molts d'aquestas son autor fa recordar massa á *La caza del osa* y altrás obras per l'estil que avuy ja no ofereixen novetat.

Lo desempenyo va ser regular per part de las senyoretas Bolea y Faura y de'ls Sr. García, Casanovas, Bosch, Rojas y Echarrí que foren tots aplaudits junt ab l'autor de l'obra D. R. Alonso.

Se representaren també las sarsuelas *Dos canarios de café* y *Como está la sociedad* en las que tingueren ocasió de lluhirse las ja ditas senyoretas y 'l senyor Rojas: los demás... pase..

Com á remate d'aquestos festeigs, demá á la tarde hi haurá ball ab orquesta en lo que s'hi ballarán rams en obsequi *al sexo-bonich* que aqui abunda bastant.—A.

SALÓ DE DESCANS

En la societat Lope de Vega 's prepara una funció per sufragar las millors de dit Centre, en la qual se posará en escena 'l drama *La Dolors*.

—Las obras *Jugar por tabla* y *Las cuatro esquinas* foren las representadas dilluns en lo teatro práctic de 'l Liceo pe'ls alumnos de 'l Conservatori. La 'execució fou bona, Y entre 'ls interpretes, citarem á las Srtas. Pardellans y Prats y a'ls Sr. Solá y Lafuente.

—En La Granada Graciense hi hagué diumenje un escándol de ca'l Ample. Volinn representar la sarsuela *Los aparecidos* y 'ls va resultar la pessa *Un crimen horroroso*.

Segons se 'ns diu, no havent comparescut lo pianista 's resolgué prescindir de la música y per aquet motiu alguns de'ls principals executants se retiraren y feren molt ben fet, essent substituïts per altres que ni s'havien mirat lo paper.

¿Y no vegeren que 'l feyan bastant lluhit?

—Editada per D. V. Acha, s'ha publicat una obra de molta utilitat. Nos referim a 'l *Tratado de la propiedad intelectual en España*, per l'advocat D. J. de las Cuevas.

Es un tomo que convé á las empresas, a 'ls escriptors, a 'ls periodistas, a 'ls fotógrafos y á quantas personas tenen interés en saber los drets que dona la ley a 'l treball que 's fruyt de la inteligencia. Aquesta obra, sumament práctica, ha tingut aceptació.

—Passan de 33 las Societats corals adheridas pera assistir a'l gran festival que tindrà lloch en la plassa de Toros de Valencia la tarde de 'l 25 d'aquest mes.

—Ha deixat de funcionar la societat *Centro recreativo Viriato*.

—Ab motiu de regalar-se un precios estandart a 'l Centre «La Lealtad» de Castelló d'Ampurias, va donarse una vetllada literaria-musical en la que 's van dirigir frases d'agradiment a'l donant y va executar-se una nova marxa de 'l jove professor D. Joan Guanter.

Van pendre'hi part los Srs. Paserra, Faig, Riera

y Codina; y com á instrumentistas los Srs. Russinyol, Callís, Sastre, Pastells y altres músichs;

Van llejirse poesias, entre ellas *La mort de 'l avi* de V. Rahola.

Va haverhi ball.

L'estandart es de *pelouche*, molt ben brodat per D.ª Pilar Colomer y per la muller de 'l propi donant Sr. Baxeras.

—La companyia de 'l teatro Romea desde 'l 31 de 'l passat fins á fi de Juliol próxim funcionarà en lo hermós teatro Fortuny de Reus. L'obra que van elegir per la inauguració, es la celebrada comedia *Viva 'l divorci!* de D. Joseph María Pous.

—L'actiu arxiver de teatros D. Francesch Pérez ha editat la coneguda pessa de 'l Sr. Busquets *La qüestió s'n quartos*, que estava agotada. Dit Sr. Pérez n'ha fet una nova tirada elegantment impresa, qu'està ja en venda.

—L'altra nit lo vijilant de 'ls carrers de 'l Concell de Cent y Viladomat, Ignasi Rodríguez, va pres-taa un humanitari servey de importancia. Una vehina d'aquell barri tornaba tart de la nit de portar lo sopar a 'l seu home, guardiá d'una obra en construcció, y sentintse de sopte presa de dolors de part, s'hauria vist molt compromesa en mitj de 'l fanch y las tenebras y s'hauria vist precisada á parir sens cap auxili de ningú, si la sort no li hagués deparat a 'l diligent Ignasi Rodríguez que va portarse ab gran zel y abnegació, sostenintla, buscant llevadora y fent un gran servey fins que comparegueren primer lo sereno y després un municipal que van arreglar á la partera acompanyantla á son domicili.

Donem aquets detalls de tal assumpto pera rectificar la forma en que va relatar lo cas un popular diari.

—Demá, día 11, la Societat La Catalana tindrà la funció reglamentaria posantse en escena *Com succeheix molts vegadas* y *La primera postura*.

—En Eldorado s'han presentat los germans Eclair que ab sos incomprendibles y a 'l mateix temps esgarrafosos treballs, fan posar á l'espectador pell de gallina.

Lo diable y *'l cocodrilo* 's necessita véure'ls per former-se una petita idea de lo que fan. Particularment lo germá petit que fá de cocodrilo, es una cosa admirable. Creyem que sas articulacions son de goma elástica, lo mateix que la columna vertebral.

A'l véurer aquellas horripilants contorsions y aquelles mostrás de refinat equilibri, ningú diria que sota aquella vestimenta verdosa y platejada hi ha una persona.

Sos treballs nos recordan los de Mr. Petrópolis; pero en aquets hi veyem mes elegancia, y mes novetat.

CAVILACIONS

TRENCA-CLOSCAS

S. Rita Pelscudellé

Reus.

Formar ab aquestas lletres lo nom de dos carrers de Barcelona.

UN GAT DE CASA.

MUDANSA

Escolta 'l que 't dich, Juliá:
tot es tot en castellá.

MUDANSA Y SINOMINIA

Caygué en *Tot* á un *tot* de *tot*
y 's va trencá un *tot* de 'l *tot*.

PEPUS.

LOGOGRIFICH NUMÉRICH

1	2	3	4	5	6	7	8	9	Poble catalá.
1	9	3	6	7	6	7	5,		»
	9	4	1	7	3	9	8,		»
		1	9	3	3	7	4,		»
			9	6	3	9	8,		»
				1	9	3	6,		»
					3	5	9,		»
									»

LL. VIOLA.

Solucions á las cavilacions de 'l número 129

Trenca-closcas: EN PÓLVORA.
Conversa: ANITA.

Rombo: F. RAM FELIP MIL P
Acentigrafo: RENEGAS, RÉNEGAS.
Logogrifo numérich: FRANCESC.

Problema: 810. 910. 17 20 43000.

Geroglífich: UNIVERS ESTÁ VOLTAT D' AIRE.

Las han enviat los Srs. A. B. C. y Pal y Trocas que podrán
recullir lo tomo ofert de 'ls Joch Flerals, un cop imprés.

A 'ls que enviñin las d' avuy y las de 'l núm. 131, se 'ls re-
galará un libre de la Bonaventura.

CORRESPONDENCIA

J Guasch (Vilanova): rebut. No podem aumentar.—Pep
Galleda: ¿qué no ho endevina?—Juncadella: Torni á insistir.—
J. Manyá: pica en ferro frat —J. Horta: no pot ser.—J. Gallia-
sá: ho estudiarem.—Joch de Noys: no hi ha perill.—A. B. C.
siga la enhorabona.—P.: bueno, bè.

Imprempta de Pujol y C.^a-Tallers. 45.—Barcelona

Botiga de calsat de **Francisco Grau**, Plassa de San-
ta Ana, 23.

Sastrería de teatros de **Joan Baret**, Sadurní 14, 1r.

Taller de atrás de **E. Vidal**, Ronda S. Pau, 48.

Magatzem de pells de **J. Pous y C.^a**, Princesa, 13.

Arxiu de teatros (vers y música) de **A. Guix**, carrer de
Tallers, 27, 2.n

Taller de fotograbats de **J. Gil**, Universitat, 64.

Rosendo de Messeguer, dentista de la Real Casa,
Rambla de Canaletas, 5, 1.r

La Emperatriz, fábrica de cotillas, carrer de Escudi-
llers Blancs, 2.

Máquinas de fer mitja de **Narcís Doménech**, carrer
de la Gran-via, 211.

Casa **Falco**, hules, artículos de goma, plumeros, etc., ca-
rrer de 'l Call, 2.

La Imperial, magatzem de mobles. Nou de la Ram-
bla, 25.

Sastrería de teatros, de F.^a Mora, Hospital, 91 - 1.
Botiga de robas, de **P. Rouret**, Condal, 28.

LLUNAS ASSOAGADAS PER' MIRALLS

DE

ORTEGA Y BADIA

Depósit de cristalls, baldosas, baldosetas, etc.

TELEFONO NÚM. 1397

Carrer de la CONDESA DE SOBRADIEL, núm. 3

BARCELONA

Arxiu y copistería

DE

FRANCESCH PEREZ POL

Roig, 24, Entresuelo

A CASARSE TOCAN

Per 30 duros

un llit de Viena (matrimoni) ab somier, una calaixera
ab marbre, 6 cadiras de rejilla, una taula de nit ab
marbre, una de menjador, 6 cadiras de menjador y
un mirall.

Además hi ha un gran surtit de tota classe de mo-
bles. Llit de Viena y somier, 25 pessetas, y de ma-
trimoni, 40 pessetas.

Carrer Nou de la Rambla, 25

SANTASUSANA

Máquinas de cusir. — Máquinas de fer mitja,

Aparatos per' péndrer dutxas

PREUS SENS COMPETENCIA

Taller per' adobar tota classe de máquinas. Se ven
á plastos y al comptat.

Carme, 33. — Barcelona

—¿Ola, Ricardo, ahont vas?

—Vaig á péndrer la mida de un traje, ¿vóls venir?

—¿A quina sastrería vas?

—A 'l correr de 'l Hospital 103, á **La Campana**.—¿Ah! ¿á casa 'n **Campderrós**?

—Allá mateix.

—Jo m' hi vesteixo, anem. Per cert que ho fa be
y barato ¡ey! degut a 'ls géneros que dona; y bon
tall. Com que sempre t'è bons talladors. A 'l mateix
temps es casa especial per la gran esposició de nove-
dats que t'è.

—¿T'has ficsat en lo inmens sortit de corbatería?

—Sí, per cert que ni t'è de tots gustos y tots preus.

—¿Anem?...

—En marxa.

Magatzem de Música, Pianos è Instruments

Joan Ayné

Fernando VII, 53.—Barcelona

Construcció de Teatros

SERVEY COMPLERT Y BÓ

per' guardaropias

Pera informes y detalls dirigirse á 'l carrer de

Estruch, 11, fustería

BARCELONA

PERRUCAS Y POSTISSOS
de tota classe per' TEATROS

GRAN SALÓ

per afeitar, rissar y tallar cabells en la

Perruquería de VICENS GARCIA

Conde del Asalto, 6, principal

Casa establerta desde 1840

ORQUESTA DE 'LS CATALANS

de la que forma part lo notable con-
certista de violisenyor **BADIA**

DIRIGIDA PER

D. RONALDO ZUBIELLOU

Per' ajustos dirigirse

Sepúlveda, 190 - Barcelona